

Αχαρνής. Ο Αριστοφάνης που γύρισε από τα θυμαράκια
Τραγούδια για νέους κανταδόρους. (Lyra, 1977)
CD: LYRA CD 3304

Τραγουδούν-συμμετέχουν:

Δ. Σαββόπουλος, Σάκης Μπουλάς, Νίκος Παπάζογλου, Μανώλης Ρασούλης,
Μελίνα Τανάγρη, Νίκος Ζιώγαλας, Βαγγέλης Ξύδης, Κώστας Γεωργίου, Ηλίας Λιούγκος

Πρόλογος-Πάροδος-Φαλλική πομπή-Σύγκρουση-Αγώνας-Παράβαση-Στάσιμο-Κήρυκες- Έξοδος
*

Αριστοφάνης. Αχαρνής [425] - <http://el.wikipedia.org/wiki/Αχαρνής>
Αρμένης-ΔΗΠΕΘΕ. Αχαρνής || ΑΡΘΡΑ - <http://is.gd/1fWHAP> - <http://is.gd/sAw5EM>
ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ - <http://is.gd/DgXHiA> - <http://is.gd/9DEgT9>

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΧΑΡΝΗΣ

Ο Αριστοφάνης που γύρισε απ' τα θυμαράκια

Τον έκτο χρόνο του Πελοποννησιακού πολέμου ο αθηναίος πολίτης Δικαιόπολις συνάπτει χωριστή συνθήκη ειρήνης με τους Σπαρτιάτες. Για τον εαυτό του και την οικογένειά του αποκλειστικά. Ομάδες καρβουνιάρηδων από το Μενίδι ξεκινούν να τον λιντσάρουν ως προδότη. Αλλά ο Δικαιόπολις ετοιμάζεται να γιορτάσει τα Διονύσια. Και το εννοεί. Μαγειρεύει!

Εδώ φίλε θεατή αρχίζει και η δουλειά του μουσικού που, έχοντας ανάλογες ελπίδες, βάζει τα όργανα.

ΚΙΝΗΣΗ 1η

Έρχονται οι Αχαρνής με κοτρόνες στα χέρια για το λιθοβολισμό του Δικαιόπολι. Δηλαδή; Η γιορτή θ' αρχίσει με λιθοβολισμούς; Ουδεμία έκπληξη. Η επίθεση των καρβουνιάρηδων είναι απολύτως μέσα στο πρόγραμμα του εορτασμού. Όλ' αυτά είναι ρόλοι που έχουν παιχτεί και ξαναπαιχτεί χιλιάδες φορές. Βάλτε σε λειτουργία το παιχνίδι έχοντας μάθει απ' έξω αυτά τα μέρη της παλιάς, χαμένης γιορτής που έφτασε ως εμάς για να ξανακερδηθεί. Ας έρθει λοιπόν ο γέρικος, κωμικός, γενναίος, συγχυσμένος και ποδοσφαιρικός και ηρωικός χορός στη σκηνή, γιορταστικά, με ήχους από κουδουνάκια και σήμαντρα σαν αμαξάκι που έρχεται, σαν εσπερινός ή καλύτερα σα συσσίτιο. Δηλαδή, θα φάμε και θα πιούμε, και νηστικοί θα κοιμηθούμε.

Εδώ όσοι γουστάρετε κυνήγι μες το πλήθος
θα 'ναι καλό το θήραμα για όλη την πολιτεία

– Ποιοι από σας, ποιοι τον είδανε
και ξέρουνε τη γη που κρύβει αυτό τον ειρηνάκια
Φανερώστε τον εμπρός, φανερώστε

– Αχ συμφορά μου μας ξέφυγε
τον τιποτενιο
Ανάθεμα στα γηρατειά

238 Ήμουνα νιος μ' ένα τσουβάλι δηλαδή, με κάρβουνα στη ράχη
και δώσ' του έτρεχα πίσω απ' το Γιούτσο ή τον Φαύλο
Δε θα τον άφηνα λοιπόν τον ειρηναίο το σκύλο
ας ήταν και του άνεμου την αλαφράδα να 'χει

322

– Ξέφυγε γιατί σκούριασαν τα κόκαλά μου όλα
γιατί τα σκέλια βάρυναν του γερο-Λακρατεΐδη
ωστόσο εμπρός, να μη θαρρεί πως ήτανε παιχνίδι
έστω και μ' Αχαρνιώτες γέρους τούτη η ανηφόρα

– Δία πατέρα, Θεοί!

– Τούτος ο άνθρωπος με τους εχθρούς έκλεισε ειρήνη
με μισημένους εχθρούς που τα χωράφια μου ρημάξαν
Το μίσος μου φαρμάκι βαθιά στη ρίζα τους θα μπει
για να τους ξεπατούσει να τους ξεπατούσει
τ' αμπέλια μου να μην ξαναπατήσουν

– Δία πατέρα, Θεοί!

– Να βρεθεί!

– Μαζέψτε πέτρες, τον άνθρωπο ζητάω
– Φέρτε γύρω όλους τους τοπους ώσπου να φανερωθεί
και τότε δε θα κουραστώ να τον πετροβολάω

– Εύφημεΐτε!...

– Σκύψτε... τα σα εκ των σων...
αυτός είναι ο δικός μας φαίνεται.
Έρχεται ταμάμ για θυσία.

τῆδε πᾶς ἔπου δίωκε καὶ τὸν ἄνδρα
πυνθάνου τῶν ὁδοιπόρων ἀπάντων·
τῆ πόλει γὰρ ἄξιον
ξυλλαβεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον.

ἀλλὰ μοι μηνύσατε, εἴ τις οἶδ'
ὅποι τέτραπται γῆς
ὁ τὰς σπονδὰς φέρων. 205

ἐκπέφευγ', οἴχεται φροῦδος.
οἴμοι τάλας τῶν ἐτῶν τῶν ἐμῶν: 210

οὐκ ἂν ἐπ' ἐμῆς γε νεότητος,
ὄτ' ἐγὼ φέρων ἀνθράκων φορτίον
ἠκολούθουν Φαῦλλῳ τρέχων,
ᾧδε φαύλως ἂν ὁ σπονδοφόρος οὔτος
ὑπ' ἐμοῦ τότε διωκόμενος ἐξέφυγεν
οὐδ' ἂν ἐλαφρῶς ἂν ἀπεπλίξατο.

νῦν δ' ἐπειδὴ στερρόν ἤδη τούμὸν
ἀντικνήμιον, καὶ παλαιῶ Λακρατεΐδῃ
τὸ σκέλος βαρύνεται, οἴχεται.
διωκτέος δέ· μὴ γὰρ ἐγγάνῃ ποτὲ
μηδὲ περ γέροντας ὄντας
ἐκφυγῶν Ἀχαρνέας. 220

ὅστις ὦ Ζεῦ πάτερ καὶ θεοί

τοῖσιν ἐχθροῖσιν ἐσπείσατο,
οἴσι παρ' ἐμοῦ πόλεμος ἐχθοδοπὸς
αὔξεται τῶν ἐμῶν χωρίων:
κούκ ἀνήσω πρὶν ἂν σχοῖνος
αὐτοῖσιν ἀντεμπαγῶ
ὄξυς ὄδυνηρός ... ἐπίκωτος,
ἵνα μήποτε πατώσιν ἐπι
τὰς ἐμὰς ἀμπέλους. 230

ἀλλὰ δεῖ ζητεῖν τὸν ἄνδρα
καὶ βλέπειν βαλληνάδε
καὶ διώκειν γῆν πρὸ γῆς,
ἕως ἂν εὐρεθῆ ποτέ:
ὡς ἐγὼ βάλλων ἐκείνον οὐκ ἂν
ἐμπλήμην λίθοις. 235

[Εύφημεΐτε: εναρξη τελετουργιας:
- Ιερη σιωπη]

σῖγα πᾶς. ἠκούσατ' ἄνδρες
ἄρα τῆς εὐφημίας;
οὔτος αὐτός ἐστιν ὃν ζητοῦμεν.
ἀλλὰ δεῦρο πᾶς ἐκποδῶν· 240
θύσων νὰρ ἀνὴρ ὡς ἔοικ' ἐξέρχεται.

ΗΣΥΧΙΑ ΑΧΑΡΝΗΣ,
Ο ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

505 Φαλλική Πομπή – Μελίνα Τανάρη

Το πανεράκι κράτα θυγατέρα
χαρούμενα σα να 'χες καταπιεί φλογέρα
'Όμορφα γελάς

η τυχη σου θ' ανοίξει

Ο νιος που θα σε πάρει

θα σε ξεσκισει

Για να γεννήσεις κόρες σα γατίτσες

πρωί πρωί ν' αφήνουνε πορδίτσες

μικρές κι απανωτές

σαν και τις δικες σου

έλα και είσαι

στις ομορφιες σου

Βάλε τα χρυσαφικά σου κι έλα μες τον κόσμο

μόνο μη σου τα ξαφρίσει κανας αλήτης

ἄγ' ὃ θυγατερ ὅπως τὸ κανοῦν

καλὴ καλῶς

οἴσεις βλέπουσα θυμβροφάγον.

ὡς μακάριος

ὅστις σ' ὀπύσει

κάκποιήσεται γαλᾶς 255

σοῦ μηδὲν ἤπτους βδεῖν,

ἐπειδὴν ὄρθρος ἦ.

πρόβαινε, κὰν τῶχλω

φυλάττεσθαι σφόδρα

μή τις λαθῶν

σου περιτράγη τὰ χρυσία.

— Εσύ κράτα σηκωμένο το φαλλό πίσω απ' το κορίτσι.

Εγώ τώρα θα πω το τραγούδι το καλό,

κι εσύ γυναίκα ανέβα στα κεραμίδια να με βλέπεις.

623

Θεούλη του φαλλού, μωράκι

του Διόνυσου συνταξιδιώτη

στο κωμικό μας караβάκι

Δε σ' έχω ιδεί πέντε χρονάκια

κλέφτη του έρωτα που ανθίζεις

μέσα στις νύχτας τα χαντάκια

Τώρα το χώμα μου πατάω

έκλεισα ειρήνη μοναχός μου

και ταπεινά σε χαιρετάω

Δε θέλω μάχες και το δρόμο πήρα

τη δούλα του Στρυμόδωρου να πιάσω

την ώρα που σκυμμένη κλέβει ξύλα

Στην αγκαλιά μου σηκωμένη

την κλεφταρού θα τη φιλήσω

θεούλη μου φτωχέ και πέννη

Κερνάω ειρήνη σ' ένα φλιτζανάκι

έλα και συ να πεις που σε πονάει

η ασπίδα μου θα κρέμεται στο τζάκι

Φαλλῆς ἑταῖρε Βακχίου
ξύγκωμε νυκτοπεριπλάνητε 265

μοιχὲ παιδεραστά,

ἔκτω σ' ἔτει προσεῖπον

ἔς τὸν δῆμον ἐλθὼν ἄσμενος,

σπονδὰς ποιησάμενος ἑμαυτῶ,

πραγμάτων τε καὶ μαχῶν 270

καὶ Λαμάχων ἀπαλλαγείς,

πολλῶ γὰρ ἔσθ' ἦδιον,

ὢ Φαλλῆς Φαλλῆς,

κλέπτουσαν εὐρόνθ' ὠρικὴν

ύληφόρον τὴν Στρυμοδώρου

Θρᾶπταν ἐκ τοῦ Φελλέως

μέσσην λαβόντ' ἄραντα

καταβαλόντα καταγιγαρτίσ'

ὢ Φαλλῆς Φαλλῆς. 275

ἐὰν μεθ' ἡμῶν ξυμπήης,

ἐκ κραιπάλης ἔωθεν

εἰρήνης ῥοφήσει τρύβλιον

Νατα μας, νατα μας, νάτος ,
δοςτου και δοςτου και δοςτου
να του βρωμιάρη, να του ψωριάρη,
μη σε φοβίζει ο χαμος του

Τον λιθοβολούνε. Ο Δικαιόπολις τρυπώνει πίσω από κάτι κατσαρόλες.
Ωχ, ωχ, σιγά βρε ευλογημένοι, ακούστε με πρώτα!
Που ν' ακούσουν αυτοί! Είδε κι απέιδε, παίρνει το τραπέζι του χασάπη
και βάζει απάνω το κεφάλι του.

Νατα μας, νατα μας, νάτος ,
δοςτου και δοςτου και δοςτου
να του βρωμιάρη, να του ψωριάρη,
μη σε φοβίζει ο χαμος του

Να η γκλάβα μου στον τάκο. Κι αν το δίκιο μου δε βρω, κι αν δεν πείσω το
σινάφι, κόφτε τον μου το λαιμό.

841

Τι τις έχουμε τις πέτρες
πολιτεία κακομοίρα
δεν τον αιματοκυλάμε
να φορέσει την πορφύρα;

Όσο ακούν τ' αναμμένα κάρβουνα, άλλο τόσο και οι καρβουνιάρηδες.
Βάζει τότε και ο Διακαιόπολις άλλο σχέδιο. Αρπάζει ένα τσουβάλι
καρβουνόσκονη και μια μαχαίρα, βαράτε λέει, και γω τούτο σας το
ξεκοιλιάζω ευθύς.

917

Όχι, α όχι!
δικό μας είναι το τσουβάλι αυτό
Μη το σφάξεις, μη το σφάξεις, χάρισε ζωή

Γιατί νόμιζαν πως μέσ' το τσουβάλι την καρβουνόσκονη ήταν κάποιος
πολύτιμος συγγενής τους. Καταλάβατε; Τόση ώρα έβαζε το κεφάλι του στο
ντορβά ο άνθρωπος. Κι αυτοί ντιπ! Και μόνο όταν κινδύνεψε ένα τσουβάλι
καρβουνόσκονη υπεχώρησαν οι καρβουνιαραίοι.

Κι έγινε κάποια ανακωχή να μιλήσει ο Δικαιόπολις, αλλά όσην ώρα κρατά
η απολογία του να χει το κεφάλι του απάνω στον πάγκο του χασάπη.
Άμα δεν τους πείσει...

Σιγά λέει, πριν αρχίσω την απολογία μου επειδή σας ξέρω τι μελό είστε, να πάω να φορέσω τίποτε κουρελούδες, τίποτε μασκαρέματα λυπητερά να ντυθώ, σαν αυτά που φορούν οι αγαπημένοι σας θεατρίνοι, να σας συγκινησω κομμάτι.

Πολλες τσιριτζάτζουλες κάνεις
προτού παραδοθείς
την καμπούρα, τα κουρέλια
και του χάρου τη μουτσούνα
κι ό,τι γουστάρεις,
μα μην αργοπορείς

Ο ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΚΗΝΙΚΟ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΗ

Συγχωρηστε με ω αθηναίοι που θα παρουσιαστώ μπροστά σας ντυμένος ζητιάνος αλλά και η κωμωδία κάτι ξέρει από δικαιοσύνη. Κωμωδία ή δράμα, η σκηνή αυτή έχει ψωμί!

1110

Ευριπιδάκη, κουρέλι, κουρελάκι
στα γόνατά σου πέφτω να ζητήσω
απ' το παλιό σου δράμα ένα κουρελάκι
για να μιλήσω

-Ευριπίδη; Μέσα είσαι;

-Όχι, έξω.

-Μ' αφού ακούω

-Το κεφάλι μου είναι έξω και μαζεύει στιχάκια.

Κι ο ίδιος μέσα γράφοντας με το κεφάλι κάτω και τα πόδια πάνω.

-Ευριπίδη, σε παρακαλώ, άνοιξέ μου, αν άνοιξες ποτέ σου σε άνθρωπο...

-Δεν ευκαιρώ.

-Ε... έβγα με την περιστρεφόμενη σκηνή.

-Α! τότε... εντάξει.

1200

Ευριπιδάκη, κουρέλι, κουρελάκι
στα γόνατά σου πέφτω να ζητήσω
απ' το παλιό σου δράμα ένα κουρελάκι
για να μιλήσω

Δώσε μου τίποτε κουρέλια να ντυθώ, από τα κρεμαστάρια, τα σφαχτάρια τα ρούχα σου και κείνη την τραγική μελωδία, με το σουγιά στο κόκαλο και το λουρί στο σβέρκο. Και για μπαστούνι, μια βεργα λυγαριά, μια ρίζα δενδρολίβανο.

1239

Μιλώ σα δικηγόρος του εχθρού μας
χαρίζοντας το σβέρκο μου στην πόλη
κι αν δεν αρέσω του χορού μας
κλάφτε με όλοι

Μια ρίζα δενδρολίβανο και κανένα καπνισμένο τσουκάλι, να σε χαίρεται η
μανούλα σου, που καθαρίζει φρέσκα φασολάκια.

1310

Ευριπιδάκη, κουρέλι, κουρελάκι
η ζητιανιά ας είναι το εφέ μου
της εξορίας το σκουφί στο κεφαλάκι
ακούμπησέ μου

—Το χρεος

Οι θεατές μας να ξέρουν την αλήθεια
μα ο χορός σα χαζός να μας κοιτάει
καθώς θα λέμε τα χοντρά μας παραμύθια
να μη μασάει

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙ. ΦΟΡΑΕΙ ΤΑ ΚΟΥΡΕΛΙΑ.
ΥΠΟΤΙΜΑΕΙ ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ.
ΛΕΕΙ ΟΤΙ ΕΓΙΝΕ ΓΙΑ ΤΡΕΙΣ ΠΟΡΝΕΣ.
ΣΟΒΑΡΟΛΟΓΕΙ;

1405

Ο Δικαιόπολις μιλάει έτσι επειδή είναι ντυμένος τον καραγκιόζ μπερντέ,
τα κουρέλια που γύρευε. Και συγκινείται ο χορός. Γιατί είναι ο δικός τους
ο μπερντές που κρατάει ακόμα τη λίγη λάμψη απ' την παλιά, μεγάλη και
επιβλητική ζωγραφιά.

Μην έχουμε λοιπόν καμιά παρεξήγηση. Ο Δικαιόπολις δεν είναι
αντιπολεμική καρικατούρα και ειρήνη και αφοπλισμός και τέτοια.
Αλλά τότε τι είναι ο Δικαιόπολις;

Σε τι θεό πιστεύει τέλος πάντων αυτός ο άνθρωπος και κάνει το κοροϊδο...
μαύρη κοροϊδία δηλαδή, με το κεφάλι πάνω στον πάγκο του χασάπη.
Ναι, σε τι πιστεύει;

Δεν ξερω.

1455

Εδώ ο μουσικός σηκώνει τα χέρια.
Το μόνο που θέλει ο μουσικός είναι το έργο. Συγχωρείστε τον για την
αδυναμία του.
Αλλά τότε ας μας πει ο ίδιος ο Δικαιόπολις. Αλλά δε μας ακούει.
Ετοιμάζεται για την γιορτή.
Εκεί όπου οι άνθρωποι δεν καθορίζονται απ' τα συμφέροντα, δηλαδή απ'
την ανάγκη. Και καταφτάνουν γενναϊόδωροι και ξεχειλίζουν τα κρασιά, κι

αρχίζει το έργο. Βαράτε τα όργανα! Βάλτε φωτιά στα τόπια! Ο Δικαιόπολις μαγειρεύει. Παίρνει το ματωμένο κρέας και το κάνει τροφή για τη γιορτή. Αυθεντικός, σαν έργο του δημιουργού του, να μην τον φθείρει η ιστορία. Ηθοποιός, να μην τον παρασύρει το κοινό και οι αντζέντηδες. Και είρωνας, είρωνας, με το ματάκι παιχνιδιάρικο και με το κεφάλακι πάνω στον πάγκο του χασάπη.

Έξω απ' αυτή τη διαδικασία προς τον εορτασμό, όλα γίνονται για λόγους ανύπαρκτους. Καλά λέει ο Δικαιόπολις, για τρεις πουτάνες.

—Βρε τσόγλανε! τα θέλεις και τα λες ή σου ξεφεύγουν;
και δεν κοιτάς τα χάλια σου, μόνο μας κοροϊδεύεις;

1622

Κι όμως όσα είπε ήταν η αλήθεια
κι ούτ' ένα ψέμα δε μας είπε το παιδί
κι όποιος τον βρиси θα μείνει τιμωρία
κι απ' την ορχήστρα τούτη σώος δε θα βγει

Λαϊκή επιταγή ακούω τώρα
και πρέπει να κατέβω
για να πάω να κάνω φασαρία
τη γοργόνα ποιος την ξύπνησε
απ' την ασπίδα

1705

Ο στρατηγός Λάμαχος. Μπλαμπλα δημοκρατία, μπλαμπλα, με εκλέξανε. Όμως ο χορός έχει πια, δηλαδή, εντελώς μεταστραφεί υπέρ του Δικαιόπολι και ο Λάμαχος προκειμένου να εξευτελιστεί εντελώς, αποχωρεί ψωροπερήφανα μ' ένα ταρατατζούμ ενώ ο Δικαιόπολις πάει παραδίπλα και ανοίγει το μαγαζί των ονείρων του. Εδώδιμα αποικιακά! Μπακάλικο!

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ. ΣΤΕΙΛΕ ΤΟΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗ ΣΤΟ ΠΟΔΙ ΣΟΥ

1740 Παράβαση – Νίκος Παπάζογλου

Σε γιορτινό αγώνισμα παίζατε τις ομάδες
και δεν καταδεχόσασταν το κωμικό παιδί,
μα, τώρα, στον αγώνα νικούνε οι καρβουνάδες,
που έχουν στην μεριά τους
τον ίδιο τον ποιητή.

Ζεί τα ωραία πράγματα μ' αίμα και με θυσίες,
προς το συμφέρον όλων σας και το κοινό καλό.
Δε θα σας πει παινέματα, δεν ξέρει κολακείες
και για την ευτυχία σας πληρώνει τον καιρό.

Μούσα καρβουναρού, θράκα μου πυρωμένη,
 σπιθίτσα φουντωμένη μ' αναπνοές τρελού
 βαρδάρη που μιλά σαν ψάρι φαγωμένο,
 πολλαπλασιασμένο, και σαν καρβέλι να!
 Έλα την Κυριακή με το βαρύ σου τέμπο
 κι οι δυο Σοφία Βέμπο ακούγαμε εκεί.

— Ποιος μας γηροκομεί τη σήμερον ημέρα,
 ψησιτέρα, καρβουνιέρα, μούσα δεκεμβριανή;
 Πολέμησα καιρό σε όλα τα πεδία
 και με τυφλή μανία ξέσκιζα τον εχθρό.
 Τώρα με χειρουργεί η αλλήθωρη νεολαία,
 μια τσογλανοπαρέα, που κάνει κριτική.

Οι γέροι χωριστά, οι νέοι άλλο πράμα
 όποιος τους θέλει αντάμα πληρώνει ακριβά.
 Πρόστιμα μια ζωή στην κλεψύδρα και στα εφετεία
 είναι μια κοροϊδία, σκιά του δικαστή.

ΜΕΤΑ ΤΟ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΟΛΟΙ, ΦΙΛΟΙ ΚΑΙ ΕΧΘΡΟΙ, ΘΕΛΟΥΝΕ
 ΝΑ 'ΧΟΥΝ ΠΑΡΕ-ΔΩΣΕ ΜΕ ΤΟΝ ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙ

2040 Στάσιμο

Δώστου και οι καρβουνιάρηδες!

-Εγώ ξανά τον πόλεμο στο σπίτι μου δε βάζω·
 μεθύσι κάνει άσχημο και φτύνει, και ξερνάει

-Χυνει όλο το κρασί μου έξω απ' τη μικρή αυλή μου

-Γλυκιά μου συμφιλίωση με το γλυκό πηγούνι
 ας ήταν να μας έδενε ένας μικρούλης έρωσ
 σαν κι αυτόν μες τα καδράκια με λουλούδια και πουλάκια

-Τι κι αν γέρασα και γέρνω τρεις φορές τα καταφέρνω
 πρώτα σου φυτεύω αράδα μια χοντρή καταβολάδα

**κι απο κοντα φυτευουμε βαρια μεγαλα συκα,
 γυρω τριγυρω λιοδεντρα μη λειψει το λαδακι**

να γλιστράμε όλο χάρη όταν μπαίνει... νιο φεγγάρι

Ευτυχοσμένος άνθρωπος κι ωραία η εκλογή του

"

στην αγορά ξανοίγεται κι όλα κυκλοφορούνε

"

και γυρίζουν γύρω γύρω ψησταριές μ' ωραίο γύρο
ψάρια πάνω στις φλογίτσες, αθερίνες, μαριδίτσες
Τηνελλα!

Χαφιέδες και πρεζάκηδες και ταξικά κωθώνια

"

δε θα σε αλαφιάζουνε με τις πολιτικές τους

"

ρούχα καθαρά θα βάλει και θα τρώει το πορτοκάλι
το τραγούδι θα γυρίσει και η λάσπη θα μιλήσει
Τηνελλα!

ΚΗΡΥΚΕΣ ΚΑΛΟΥΝ ΤΟΥΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣΤΕΣ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ
ΚΡΑΣΙΟΥ. ΚΗΡΥΚΕΣ ΣΤΕΛΝΟΥΝ ΤΟ ΛΑΜΑΧΟ ΜΑΚΡΙΑ ΣΤΗ ΜΑΧΗ
ΚΑΙ ΤΟΝ ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙ ΣΤΟ ΙΕΡΟ

2302 *Κήρυκες – Νίκος Παπάζογλου, Μελίνα Τανάγρη, Σάκης Μπουλάς, Νίκος Ζιώγαλας*

Η σάλπιγγα, η σάλπιγγα το χρόνο θα κρατήσει
κι όποιος αδειάσει το κρασί και πρώτος το πατώσει
γεμάτο της παράδοσης τ' ασκί θα 'χει κερδίσει

Ακούσατε τον κήρυκα, τι κάθεστε; κοιμάστε; Γυρνάτε τις σούβλες,
σκαλίστε τη φωτιά από κάτω, φέρτε μου τις τροφές και τα ποτά.

2420 Εμπρός ανάψτε τη φωτιά έχουμε ραβαΐσι

"

γιορτάζουνε τα χώματα, φεγγοβολάει το χιόνι

"

έχουμε κρασί καινούριο και γιουβέτσι μες το φούρνο
ξεχασμένα τραγουδάκια και φρεσκότατα ψωμάκια
Τηνελλα!

Αυτόν που υψώνει τη γιορτή και την ξανακερδίζει

"

τον πήρα για εξτρεμιστή, τώρα τον χαιρετάω

"

μάγερά μου κι εργοδότη, συνεταιίρε και συμπότη
σήκωσε το γιοματάρι για ν' ανθίσει το κουφάρι
Τηνελλα!

2555

– Λάμαχε!

Οι στρατηγοί σε θέλουνε βρεγμένο, χιονισμένο
στα όρη στ' άγρια βουνά, στις φοβερές κλεισούρες
πάρε και την παράτα σου, σύρε να τα φυλάξεις
τώρα που έχουμε γιορτή, που έχουμε Διονύσια
[-Ωω! -Σκάσε!]

μήπως κρυφά περάσουνε εχθροί, κλεφτοκοτάδες.

– Δικαιόπολι!

Ο λειτουργός του Διόνυσου σε θέλει στολισμένο
στο δείπνο και στο γιορτασμό και γρήγορα να κάνεις
πάρε το καλαθάκι σου, πάρε και το κανάτι
έχουμε βασιλόπιτα και γιορτινό τραπέζι
έχουμε Αθηναίισες, τρελές χορευταρούδες
σα τις παλιές αγάπες μας που έψελνε ο Τσιτσάνης

2655

-Εσύ, φέρε τις αλλαξιές της εκστρατείας

-Κι εσύ, την αλλαγή της ιστορίας

-Έλα και τύλιξε τ' ατομικά μου είδη

-Έχω γιουβέτσια ατομικά, κάνε παιχνίδι

-Δειλέ, σταμάτα να ειρωνεύεσαι τον κλάδο μου

-Λιγούρη, σταμάτα να ματιάζεις το σπιφάδο μου

-Έτσι

-Κοκορέτσι

-Φορώ τα εξαρτήματα, την πανοπλία

-Κρατώ το τρύπιο κύπελλο, την ουτοπία

-Μ' αυτήν περνώ το αιμάτινο ποτάμι των εχθρών που πέφτουν σκοτωμένοι

-Κι αυτό είναι το σκαρί μου ως τη μεγάλη τράπεζα τη φωταγωγημένη

-Σήκωσε την ασπίδα για ομπρέλα. Αποχωρούμε. Αχ, χιονίζει, χειμέρια τα πράγματα.

-Σήκωσε το μεγάλο δείπνο ν' ανοιχτούμε. Ναι, χιονίζει, αρχίζουνε τα θαύματα.

2804

Πάντα μπρος, πάντα μπρος ταξιδιώτες

το θεόρατο σκάφος προχωρεί

από δω στην κλεισούρα, στους πάγους

κι από κει σε εκκλησία ανοιχτή

Πάντα μπρος τα πληρώματα σπρώχνουν

σ' ένα ναύλο με δρομολόγιο διπλο

μες την ορχήστρα μονάχος

την ιστορία θα διηγηθω

Μια φορά κι έναν καιρό
δυο ναυτικοί πήραν βάρκες και τρόφιμα
ο ένας τσακίζεται
και σπάει τα πλευρά
ο άλλος νικάει
μα η καρδούλα του σπάει
για όσα πληρώνει κρυφά

Ο ΛΑΜΑΧΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΖΕΤΑΙ ΣΤΗ ΜΑΧΗ ΜΕΣΑ ΣΕ
ΚΩΜΙΚΟΤΡΑΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ. ΤΟΝ ΦΕΡΝΟΥΝ ΣΗΚΩΤΟ ΣΤΗ
ΣΚΗΝΗ ΝΑ ΤΟΝΕ ΙΔΕΙ Ο ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ ΝΑ ΘΡΙΑΜΒΟΛΟΓΗΣΕΙ Μ'
ΟΛΟ ΤΟΥ ΤΟ ΔΙΚΙΟ

2944 Έξοδος – Δ.Σαββόπουλος, Σάκης Μπουλάς

Γιατί την ώρα που ο Λάμαχος ήτανε στο λάκκο, ο Δικαιοπόλις ήτανε στη γιορτή. Εκεί όπου όλοι σηκώνουν τα κρασιά και πίνουν μονορούφι ποιος θα 'ρθει πρώτος.

Ο Δικαιοπόλις ήρθε πρώτος! Κενό, κενό! το κέρδισα! λέει, δείχνοντας το κανάτι. Κι όλοι ζητωκραυγάζουν: Τηνελλα Καλλίνικος! Που μπορεί και να σημαίνει: πέστο Χρυσόστομε.

Νάτος, έρχεται για την αποθέωση με δυο κορτσούδια αγκαλιά. Και όλα τελειώνουν σα γάμος.

Λοιπόν, όλα ξεκίνησαν με μια σκληρότατη αντίθεση όπου το κεφάλι του Νυμφίου παίχτηκε σε επίπεδο κρεοπωλείου.

Και όλα ας τελειώσουν τώρα με μια πλούσια σύνθεση που θα ξεχειλίσει τώρα απ' όλες τις μπάντες «Τηνελλα Καλλίνικος!», η διαλεκτική του Αριστοφάνη. Φίλε θεατή, να το πάρεις το κορίτσι. Κι αν δεν ξέρεις το χορό του Ησαΐα, μη φοβάσαι, θα στον μάθει ο παπάς. Κάτω οι διαλεκτικές των τεχνικών της εξουσίας!

Φίλε θεατή, ΕΞΟΔΟΣ!

3109

Οχου, οχου, του αναδόχου
τι βυζάκια σα μωρά
κοριτσάκια μου εκκλησιάκια
με πορτόφυλλα χρυσά
ανοιχτείτε γιατί πήρα φόρα
είμαι ο νικητής στην κρασοχώρα

-Οχου, μ' ακούμπησε του χάρου το ψαλίδι

-Οχου Λάμαχε-Λαμαρχίδη

-Ω, πενθώ την ιστορία

-Αυξάινω και πληθαίνω με τη συνουσία

-Έχω τραύματα που χαίνουν και κατάγματα διπλά

-Έχω θαύματα που βγαίνουν κι όποια θέλει τα φιλά

-Κι έτσι έφτασε το τέλος που το πλήρωσα ακριβά

-Πλήρωσα κι εγώ ο έρμος στη γιορτή και στη χαρά

-Μοίρα κακή κι ατέλειωτη με παρασέρνεις σα γκρεμός

- Σκύψε λοιπόν και πέσε μοναχός
- Ω, σύντροφοι πιστοί, πιάστε μου το πόδι μου, δεν μπορώ
- Ωχ, μανούλα μου, πιάστο μου πριν φτάσει ως τον ουρανό
- Το κεφάλι μου σαλεύει
- Η μύτη μου μεγάλωσε και περισσεύει
- Πάμε στους ιατρούς, στη φρίκη των χειρών τους να δοθώ
- Πάμε στον ποιητή για τον χαιρετισμό
- Γλιστρώ μες τη θύελλα
- Κενό! κενό! το κέρδισα , τηνελλα!
- Πρωταγωνιστή του κωμου σ' ολο το καρβουναριό
- Το 'χω αδειάσει μπαμ και κάτω, και τον πάτο πάτησα
- Το κενό το φιλημένο το υψώνεις και πετάς
- Πιάστε το αρχαίο ύμνο, τηνελλα Καλλίνικος!

3304

Τηνελλα Καλλίνικος!
ο Αριστοφάνης παλαμάκια
γύρισε από τα θυμαράκια
Τηνελλα Καλλίνικος!
ο Αριστοφάνης παλαμάκια
γύρισε από τα θυμαράκια

Το κενό το γιοματάρι
να δοθεί στον ποιητή
που απ' τη δική του χάρη
ξεκινάει η πομπή
Είναι η χάρη που μας παίρνει
σκάει κι απογειώνεται
βρίσκει την καινούρια βία
και ξανασαρκώνεται

ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ

«Η πρώτη μου επαφή με το σοβαρό θέατρο ήταν όταν, μαθητής ακόμα, είδα στη Θεσσαλονίκη τους *Ορνιθες* στην ιστορική εκείνη παράσταση του Καρόλου Κουν. Καταλαβαίνετε, λοιπόν, ότι όταν κάποια χρόνια αργότερα, συγκεκριμένα τον Ιανουάριο του '76, ο ίδιος ο Κουν μού τηλεφώνησε και μου ζήτησε να γράψω τη μουσική για τους *Αχαρνής*, έμεινα κάγκελο! Ένωσα πως έμπαινα σ' έναν κήπο φτιαγμένο με τα υλικά των παιδικών μου ονείρων.

[...Καταπιάστηκα με τους *Αχαρνής*... μεταφράζοντας, με δική μου πρωτοβουλία, ό,τι ήταν να μελοποιήσω, όχι από φιλοδοξία, αλλά δεν μπορώ να γράφω μουσική χωρίς να γράφω και τα λόγια, είναι η φύση της εργασίας μου ... είχα μεταφράσει μόνο τα αδόμενα μέρη, και αρκετά πιστά. Τα υπόλοιπα ήταν μία προσωπική αφήγηση της δράσης, δεν κάναμε αναπαράσταση της δράσης, γι' αυτό ήμουν τόσο ελεύθερος τότε...]

Καθώς ήμουν καλός στ' αρχαία, δεν περίμενα τη μετάφραση του Λαζάνη, αλλά μετέφρασα μόνος μου τα χορικά και τα μελοποίησα. Ωστόσο, αυτό ενόχλησε την “πτέρυγα Λαζάνη” του θεάτρου Τέχνης, είχαν χωριστεί βλέπετε σε αυτήν και στου Αρμένη, και τελικά η συνεργασία δεν έγινε. Εγώ την έληξα, καθώς ένωσα τον Κουν να πιέζεται. Και έτσι, οι παρτιτούρες μείναν στο συρτάρι.

Μιλάμε για ένα έργο κατ' εξοχήν γραμμένο πάνω σε κρίση οικονομική, κοινωνική και πολιτική, που έφτασε στον παροξυσμό, δηλαδή στον πόλεμο.

Το πρωτοπαρουσιάσαμε τελικά τον Δεκέμβρη του 1976, ως παράσταση με τίτλο “Τραγούδια για νέους κανταδόρους” [με αλλαγμένη την αρμονία και τα όργανα και με πρόσθετα αφηγηματικά μέρη και σχόλια, όλ' αυτά μαζί με τα σκίτσα του Αλέξη Κυριτσόπουλου σαν ένα νούμερο για μπουάτ να πούμε]. Ήταν στην μπουάτ “Ρήγας”, με τους τότε νεαρούς καλλιτέχνες Νίκο Ζιώγαλα, Πάνο Κατσιμίχα, Ηλία Λιούγκο, Σάκη Μπουλά, Νίκο Παπάζογλου, Μανώλη Ρασούλη και Μελίνα Τανάγρη...»

...να του βρωμιάρη να του ψωριάρη ΜΗ ΣΕ ΦΟΒΙΖΕΙ Ο ΧΑΜΟΣ ΤΟΥ

ΠΟΛΛΕΣ τζιριτζάντζουλες κάνεις προτού παραδοθείς

Συγχωρείστε με, Ω ΑΘΗΝΑΙΟΙ, που θα παρουσιαστώ μπροστά σας ντυμένος κουρέλια
Και για μπαστούνι, μια ΒΕΡΓΑ ΛΥΓΑΡΙΑ, μια ρίζα δενδρολίβανο
της εξορίας το σκουφι ΣΤΟ κεφαλάκι
θράκα μου πυρωμένη ΣΠΙΘΙΤΣΑ φουντωμένη
Εμπρός ανάψτε τη φωτιά έχουμε ΡΑΒΑΪΣΙ (=γλέντι)
Πρωταγωνιστή του ΚΩΜΟΥ (=κωμωδίας) σ' ολο το καρβουναριό
-Το 'χω αδειάσει μπαμ και κάτω και τον πάτο πάτησα

Σε γιορτινό αγώνισμα παίζατε τις αμάδες
και δεν καταδεχόσασταν το κωμικό παιδί

Μα τώρα στον αγώνα νικούνε οι καρβουνάδες
που έχουν στη μεριά τους τον ίδιο τον ποιητή

Ζει τα ωραία πράματα μ' αίμα και με θυσίες
προς το συμφέρον όλων σας και το κοινό καλό

Δεν θα σας πει παινέματα, δεν ξέρει κολακειές
και για την ευτυχία σας πληρώνει τον καιρό

Μούσα καρβουναρού, θράκα μου πυρωμένη
σπιθίτσα φουντωμένη μ' αναπνοές τρελού

Βαρδάρη που φυσάς σαν ψάρι φαγωμένο
αχ πολλαπλασιασμένο και σαν καρβέλι να

Έλα την Κυριακή με το βαρύ σου τέμπο
κι οι δυο Σοφία Βέμπο ακούγαμε εκεί

Ποιος μας γηροκομεί, τη σήμερον ημέρα
ψησιτέρα καρβουνιέρα, μούσα Δεκεμβριανή;

Πολέμησα καιρό σε όλα τα πεδία
και με τυφλή μανία, ξέσκιζα τον εχθρό.

Τώρα με χειρουργεί, μια αλλήθωρη νεολαία
μια τσογλανοπαρέα που κάνει κριτική.

Οι γέροι χωριστά, οι νέοι άλλο πράμα
όποιος τους θέλει αντάμα πληρώνει ακριβά

Πρόστιμο μιας ζωής στην κλεψύδρα και στα εφετεία
είναι μια κοροϊδία σκιά του δικαστή

=====

Αγώνας

Να μιλήσει ο Δικαιόπολις

Καλώ. Συνέχισε. ΑΓΩΝΑΣ

Σειρά λέει, πριν αρχίσω την απολογία μου, επειδή σας ξέρω τι μελό είστε να πάω να φορέσω τίποτα
κουρελούδες, τίποτα μασκαρέματα λυπητερά να ντυθώ, σαν αυτά που φορούν και οι αγαπημένοι
σας θεατρίνοι, να σας συγκινήσω κομμάτι

Πολλές τζιριτζάντζουλες κάνεις προτού παραδοθείς, την καμπούρα, τα κουρέλια και του χάρου τη
μουτσούνα κι ό,τι γουστάρεις μα μην αργοπορείς

Ο Δικαιόπολις έξω από το σκηνικό του Ευριπίδη

Συγχωρήστε με, ω Αθηναίοι, που θα παρουσιαστώ μπροστά σας ντυμένος ζητάνος, αλλά και η
κωμωδία κάτι ξέρει από δικαιοσύνη
Κωμωδία ή Δράμα. Η σκηνή αυτή έχει ψωμί

Ευριπίδακι, κουρέλι, κουρελάκι στα γόνατά σου πέφτω να ζητήσω από το παλιό σου δράμα ένα
κουρελάκι για να μιλήσω

- Ευριπίδη μέσα είσαι

- Όχι. Έξω

- Το κεφάλι μου είναι έξω και μαζεύει στιχάκια κι ο ίδιος μέσα γράφοντας με το κεφάλι κάτω και τα
πόδια πάνω

- Ευριπίδη, σε παρακαλώ άνοιξέ μου, αν άνοιξες ποτέ σου σε άνθρωπο

- Δεν ευκαιρώ- ή έβγα με την περιστρεφόμενη σκηνή- Α Τότε εντάξει

Το 1975 το Εθνικό Θέατρο προγραμματίζει να ανεβάσει την αρχαία κωμωδία του Αριστοφάνη "Αχαρνής" και ζητά από τον Διονύση Σαββόπουλο να επενδύσει μουσικά την παράσταση. Ο Σαββόπουλος καταπιάνεται με το έργο και μεταφράζοντάς το ο ίδιος, δίνει το δικό του στίγμα στην πλοκή...

Η παράσταση τελικά δεν ευτύχησε να ανέβει, αλλά ο ίδιος παρουσιάζει τη δουλειά αυτή το '76, σε ύφος "νούμερο για μπουάτ", ενώ το 1977 βγαίνει διασκευασμένο το έργο και σε δίσκο, με τον τίτλο: "ΑΧΑΡΝΗΣ"- "Ο Αριστοφάνης που γύρισε από τα θυμαράκια" - Τραγούδια για νέους κανταδόρους (όπως ο Σ. Μπουλάς, ο Ν. Παπάζογλου, η Μ. Τανάγρη, Ν. Ζιώγαλας, Η.Λιούγκος, Β. Ξύδης, Μ.Ρασούλης, Κ. Γεωργίου).

Το έργο χωρίζεται σε εννέα μέρη:

1. Πρόλογος:

Βρισκόμαστε στη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου και ένας πολίτης της δημοκρατικής Αθήνας, ο Δικαιόπολις, κουρασμένος από τον διαρκή αποκλεισμό και την στέρηση, αποφασίζει να συνάψει ιδιωτική συνθήκη ειρήνης με τον εχθρό, τους Σπαρτιάτες. Το γεγονός αυτό εξοργίζει ομάδες γέρων κατοίκων από τις "Αχαρναί" (εκεί που σήμερα βρίσκεται το "Μενίδι"), καρβουνιάρηδες στο επάγγελμα. Αυτοί αποτελούν και τον "Χορό" που με προσβεβλημένο το "πατριωτικό τους αίσθημα" αναζητούν να λυντσάρουν τον "προδότη ειρηναίο".

2. Πάροδος: [ακούγονται οι: Δ.Σαββόπουλος, Ν.Παπάζογλου, Β.Ξύδης, Η.Λιούγκος]

Οι Αχαρνείς εισέρχονται στην ορχήστρα κι ακούγεται το τραγούδι του Χορού, που εξηγεί ποιοι είναι και τους λόγους για τους οποίους οφείλουν να εξοντώσουν τον άνθρωπο που αυθαίρετα αποφάσισε να κάνει ειρήνη με τον μισητό εχθρό.

3. Φαλλική πομπή: [ακούγονται ο Δ.Σαββόπουλος και η Μελίνα Τανάγρη.]

Στη σκηνή μπαίνει ο Δικαιόπολις και η οικογένειά του με ύμνους για την χαρά της Ζωής, την Ειρήνη και τον Έρωτα.

(Ο Σαββόπουλος πιστός στα αχνάρια του αθυρόστομου Αριστοφάνη χρησιμοποιεί "πικάντικους" στίχους:

"Το πανεράκι κράτα θυγατέρα,
χαρούμενα σαν να `χες καταπιεί φλογέρα.
Όμορφα γελάς! Η τύχη σου θ` ανοίξει...
Ο νιός που θα σε πάρει! Θα σε ξεσκίσει...")

4. Σύγκρουση:

Ο Χορός ανακαλύπτει τον Δικαιόπολι κι ετοιμάζεται να τον πετροβολήσει, ενώ ο ίδιος ικετεύει για λίγο χρόνο ώστε να απολογηθεί, να τους εξηγήσει τους λόγους της πράξης του. Προσφέρει δε το κεφάλι του (τοποθετώντας το στον τάκο του χασάπη) σε περίπτωση που δεν τους μεταπείσει, αλλά ο Χορός είναι ανένδοτος κι απελπισμένος ο Δικαιόπολις σκαρφίζεται ένα άλλο σχέδιο. Υποκρίνεται ότι κρατάει -σε ένα τσουβάλι καρβουνόσκονης- όμηρο, έναν δικό τους Αχαρνέα και απειλεί ότι θα τον σκοτώσει εάν δεν του δώσουν το δικαίωμα της απολογίας. Κάτω από αυτήν την πίεση ο Χορός υποχωρεί και δίνει τον απαραίτητο χρόνο στον πρωταγωνιστή να ετοιμάσει την απολογία του.

5. Αγώνας:

Ο Δικαιόπολις παρακαλεί τον Ευριπίδη -μεγάλο τραγικό ποιητή της εποχής- να του δανείσει μερικά "κουρέλια" και φτηνά επιχειρήματα σαν αυτά που χρησιμοποιεί στις τραγωδίες του, ώστε να συγκινήσει τον Χορό και να γλιτώσει το κεφάλι του.

(Στο μέρος αυτό φαίνεται η αντιπάθεια του Αριστοφάνη προς τους "τραγικούς ποιητές" της εποχής, που θεωρεί πως "ναρκώνουν" τον Λαό με τα μελοδράματα, αποκρύπτοντας τα πραγματικά του προβλήματα.)

Αφού ο Ευριπίδης του δίνει τα "κουρέλια" που ζητάει, ο Δικαιόπολις φορώντας τα, υποστηρίζει πως τα πραγματικά αίτια του πολέμου δεν ήταν αυτά που τους είπαν οι πολιτικοί και στρατηγοί, αλλά περισσότερο ευτελή: Για τρεις πόρνες που έκλεψαν οι μεν απ' τους δε και γενικώς μια γελοία παρεξήγηση. Δημιουργείται σύγχυση, αλλά σημασία έχει πως ο Χορός χωρίζεται πια σε δύο

Ημιχόρια. Το ένα που πείθεται από τις αιτιάσεις του απολογούμενου και τον υπερασπίζεται, ενώ το δεύτερο Ημιχόριο καλεί απεγνωσμένα τον "Στρατηγό Λάμαχο" - θεματοφύλακα των αξιών τους- να αντιμετωπίσει τον αναρχικό... Μα και η άφιξη του Στρατηγού έχει σαν αποτέλεσμα να εξευτελιστεί ο Λάμαχος στην μεταξύ τους λογομαχία και να δικαιωθεί ο Δικαιοπόλις.

"Αυθεντικός! σαν έργο του δημιουργού του...να μην τον φθείρει η Ιστορία.

Ηθοποιός! να μην τον παρασύρει το κοινό και οι αντζέντηδες. και...

Είρωνας ! Είρωνας! με το ματάκι παιχνιδιάρικο και με το κεφαλάκι πάνω στον πάγκο του χασάπη."

6. Παράβασις: [ακούγεται ο Νίκος Παπάζογλου και ο Χορός]

Στο μουσικό αυτό διάλειμμα ο Σαββόπουλος φαίνεται να ταυτίζει στιχουργικά τον εαυτό του με τον Αριστοφάνη...

"Ζει τα ωραία πράγματα, μ' αίμα και με θυσίες
προς το συμφέρον όλων σας και το κοινό καλό.
Δεν θα σας πει παινέματα, δεν θέλει κολακείες...
και για την ευτυχία σας, πληρώνει τον καιρό."

7. Στάσιμο:

Πλέον ο Δικαιοπόλις έχει θριαμβεύσει και όλοι τάσσονται με το μέρος του ζητώντας του λίγη απ' την ειρήνη και τα αγαθά που προσφέρει, ενώ τον μακαρίζουν για τον τρόπο ζωής που επέλεξε... της χαράς, του Έρωτα, της απόλαυσης της ζωής μακριά από τους πολιτικάντηδες, συκοφάντες και πολεμοχαρείς Λαοπλάνους.

"Τήνελλα καλλίνικος" που μπορεί και να σημαίνει: πές' τα Χρυσόστομε!

8. Κύρηκες: [ακούγονται οι Ν.Παπάζογλου, Σ.Μπουλάς, Ν.Ζιώγαλας, Μ.Τανάγρη]

Δύο κύρηκες στέλνονται, ο πρώτος καλεί τον Δικαιοπόλι να λάβει μέρος στα Διονύσια και τον αγώνα οιοποσίας, ενώ ο δεύτερος καλεί τον Λάμαχο να υπερασπιστεί τα περάσματα και να ριχθεί στην μάχη. Και οι δύο λοιπόν ετοιμάζονται ,για την αποστολή του ο καθένας. Ο Δικαιοπόλις για την γιορτή κι ο Λάμαχος για τον πόλεμο.

(Δεν ξέρω κατά πόσο ο Αριστοφάνης ήθελε να εξευτελίσει και να γελοιοποιήσει το πρόσωπο του Λαμάχου, έχω όμως την αίσθηση πως ο Σαββόπουλος δεν κάνει το ίδιο, δίνοντας στον Λάμαχο ένα μερίδιο συμπάθειας του κοινού, τοποθετώντας κι εκείνον στην πλευρά των άβουλων θυμάτων μιας -εκ παλαιών- δεδομένης κατάστασης. Ακόμα και το απόσπασμα που αποδίδεται στον Χορό θα μπορούσε να ήταν το παράπονο του γέρου στρατιώτη:

"Πολέμησα καιρό σε όλα τα πεδία
και με τυφλή μανία, ξέσκιζα τον εχθρό
Τώρα με χειρουργεί η αλλοίθωρη Νεολαία...
μια τσογλανοπαρέα, που κάνει κριτική !")

9. Έξοδος: [ακούγονται ο Δ.Σαββόπουλος και ο Σ.Μπουλάς]

Ο Λάμαχος τραυματίζεται στην μάχη και αυτοοικτίρεται ενώ ο Δικαιοπόλις κερδίζει το βραβείο στον αγώνα οιοποσίας και -δίκαια- απολαμβάνει τον θρίαμβό του! Πραγματοποιείται η έξοδος από τη σκηνή, με τους πάντες να δοξάζουν τον Δικαιοπόλι και τις ιδέες του.!

"Λάμαχος: -Σήκωσε την ασπίδα για ομπρέλα! Αποχωρούμε...

αχ! χιονίζει! Χειμέρια τα πράγματα..."

"Δικαιοπόλις: -Σήκωσε το μεγάλο δειπνο ν' ανοιχτούμε !

ναι... χιονίζει! Αρχίζουνε τα θαύματα..."

Πρόλογος– Σαββόπουλος

01:52 Πάροδος – Σαββόπουλος, Νίκος Παπάζογλου, Βαγγέλης Ξύδης, Ηλίας Λιούγκος

05:05 Φαλλική Πομπή – Μελίνα Τανάγρη, Σαββόπουλος

08:06 Σύγκρουση – Σαββόπουλος

10:08 Αγώνας – Σαββόπουλος

17:35 Παράβαση – Νίκος Παπάζογλου

20:41 Στάσιμο – Σαββόπουλος

22:54 Κήρυκες – Νίκος Παπάζογλου, Μελίνα Τανάγρη, Σάκης Μπουλάς, Νίκος Ζιώγαλας

29:44 Έξοδος – Σαββόπουλος, Σάκης Μπουλάς

Φαλῆς ἑταῖρε Βακχίου Φαλη, συντροφε του Βακχου
ξύγκωμε νυκτοπεριπλάνητε συνοργιαστη νυκτοπεριπλάνητε
μοιχὲ παιδεραστά, 265

Θεούλη του φαλλού, μωράκι, του Διόνυσου συνταξιδιώτη, στο κωμικό μας караβάκι

ἔκτω σ' ἔτει προσεῖπον ἐξη χρονια χωριστηκαμε.

Δε σ' ἔχω ιδεὶ πέντε χρονάκια, κλέφτη του ἔρωτα που ανθίζεις μέσα στην νύχτας τα χαντάκια

ἐς τὸν δῆμον ἐλθὼν ἄσμενος, γυριζω στον τοπο μου με μεγαλη χαρα
σπονδὰς ποιησάμενος ἑμαυτῶ, εχοντας συμφωνησει ανακωχη,
πραγμάτων τε καὶ μαχῶν ἀπο προβληματα και μαχες
καὶ Λαμάχων ἀπαλλαγείς. 270 και Λαμαχους απαλλαγμενος

Τώρα το χῶμα μου πατάω, ἐκλεισα ειρήνη μοναχός μου, και ταπεινά σε χαιρετάω

πολλῶ γάρ ἐσθ' ἦδιον, ὦ Φαλῆς Φαλῆς, τι καβλα θα ηταν, ω Φαλη
κλέπτουσαν εὐρόνθ' ὠρικὴν ὑληφόρον την ξυλοκλεφτρα την ωραια να εβρισκα, ξυλα να φερνει.
τὴν Στρυμοδώρου Θραῖτταν ἐκ τοῦ Φελλέως τη θρακισσα του Στρυμοδωρου, να γυριζει απο το Φελλαα.

Δε θέλω μάχες και το δρόμο πήρα, τη δούλα του Στιμόδωρου να πιάσω, την ὠρα που σκυμμένη κλέβει ξύλα

μέσην λαβόντ' ἄραντα καταβαλόντα ἀπο τη μεση αρπαζοντας θα την εβαζα κατω
καταγιγαρτίσ' ὦ Φαλῆς Φαλῆς. 275 και θα την τρυγουσα, ω Φαλη

Στην αγκαλιά μου σηκωμένη την κλεφταρού θα τη φιλήσω, θεούλη μου φτωχέ και πένη

ἐὰν μεθ' ἡμῶν ξυμπίης, ἐκ κραιπάλης ἀν μαζί μου πιεις και γλεντησεις,
ἔωθεν εἰρήνης ῥοφήσει τρύβλιον· το πρωι θα πιουμε μια κουπα ειρηνη

Κερνάω ειρήνη σ' ἕνα φλιτζανάκι, ἔλα και συ να πιεις που σε πονάει, η ασπίδα μου θα κρέμεται στο τζάκι

Θεούλη του φαλλού, μωράκι,
του Διόνυσου συνταξιδιώτη,
στο κωμικό μας караβάκι
Δε σ' ἔχω ιδεὶ πέντε χρονάκια,
κλέφτη του ἔρωτα που ανθίζεις,
μέσα στην νύχτας τα χαντάκια
Τώρα το χῶμα μου πατάω,
ἐκλεισα ειρήνη μοναχός μου,
και ταπεινά σε χαιρετάω
Δε θέλω μάχες και το δρόμο πήρα
τη δούλα του Στρυμόδωρου να πιάσω
την ὠρα που σκυμμένη κλέβει ξύλα
Στην αγκαλιά μου σηκωμένη
την κλεφταρού θα τη φιλήσω,
θεούλη μου φτωχέ και πένη
Κερνάω ειρήνη σ' ἕνα φλιτζανάκι,
ἔλα και συ να πιεις που σε πονάει
η ασπίδα μου θα κρέμεται στο τζάκι

Φαλῆς ἑταῖρε Βακχίου
ξύγκωμε νυκτοπεριπλάνητε 265
μοιχὲ παιδεραστά,
ἔκτω σ' ἔτει προσεῖπον
ἐς τὸν δῆμον ἐλθὼν ἄσμενος,
σπονδὰς ποιησάμενος ἑμαυτῶ,
πραγμάτων τε καὶ μαχῶν 270
καὶ Λαμάχων ἀπαλλαγείς.
πολλῶ γάρ ἐσθ' ἦδιον, ὦ Φαλῆς Φαλῆς,
κλέπτουσαν εὐρόνθ' ὠρικὴν ὑληφόρον
τὴν Στρυμοδώρου Θραῖτταν ἐκ τοῦ Φελλέως
μέσην λαβόντ' ἄραντα καταβαλόντα
καταγιγαρτίσ' ὦ Φαλῆς Φαλῆς. 275
ἐὰν μεθ' ἡμῶν ξυμπίης, ἐκ κραιπάλης
ἔωθεν εἰρήνης ῥοφήσει τρύβλιον

δεῦρο Μοῦσ' ἔλθε φλεγυρὰ πυρὸς ἔχουσα μένος ἔντονος Ἀχαρνική 665
Τη φλεγομένη μανία σου επικαλούμαι λαμπρὴ Μοῦσα Ἀχαρνιώτικη
Μουσα καρβουναροῦ,

οἶον ἐξ ἀνθράκων πρηνίνων φέψαλος ἀνήλατ' ἐρεθιζόμενος οὐρία ῥιπίδι,
[πυρινη]
ὡπως οἱ σπίθες που ξεπηδοῦν ἀπ' τα πουρναρενία κάρβουνα θεριεμένες ἀπο τοῦ φυσεροῦ τοὺς ἀερηδες
θρακά μου πυρωμένη, σπιθίτσα φουντωμένη μ' ἀναπνοές τρελοῦ βαρδαρη

ἤνικ' ἂν ἐπανθρακίδες ὥσι παρακείμεναι, 670
ἐνὼ ἔτοιμα δίπλα τα ψαράκια γιὰ ψήσιμο
που μιλά σαν ψαρι φαγωμένο, πολλαπλασιασμένο

οἱ δὲ Θασίαν ἀνακυκῶσι λιπαράμπυκα, οἱ δὲ μάπτωσιν,
κι ἐνὼ ἄλλοι θασιώτικη χτυποῦν σάλτσα, ἄλλοι ζυμώνουν
καὶ σαν καρβέλι να!

οὕτω σοβαρὸν ἔλθε μέλος ἔντονον ἀγροικότερον 675
ὡς ἐμέ λαβοῦσα τὸν δημότην.
εἰλα με τὴ θηριωδὴ ὀρμη σου
να στοιχειώσεις τοὺς συμπατριώτες σου
Ἐλα τὴν Κυριακὴ με τὸ βαρὺ σου τέμπο
κι οἱ δύο Σοφία Βέμπο ἀκούγαμε ἐκεῖ.

I invoke thee, Achaean Muse, fierce and fell as the devouring fire;
sudden as the spark that bursts from the crackling oaken coal when roused by the quickening fan
to fry little fishes,
while others knead the dough or whip the sharp Thasian pickle with rapid hand,
so break forth, my Muse, and with rough, vigorous, stirring strains
inspire thy tribesmen

δεῦρο Μοῦσ' ἔλθε φλεγυρὰ πυρὸς ἔχουσα μένος ἔντονος Ἀχαρνική.
οἶον ἐξ ἀνθράκων πρηνίνων φέψαλος ἀνήλατ' ἐρεθιζόμενος οὐρία ῥιπίδι,
ἤνικ' ἂν ἐπανθρακίδες ὥσι παρακείμεναι, 670
οἱ δὲ Θασίαν ἀνακυκῶσι λιπαράμπυκα, οἱ δὲ μάπτωσιν,
οὕτω σοβαρὸν ἔλθε μέλος ἔντονον ἀγροικότερον
ὡς ἐμέ λαβοῦσα τὸν δημότην. 675

οἱ γέροντες οἱ παλαιοὶ μεμφόμεσθα τῇ πόλει: Τὴν κακίζουμε τὴν πόλιν εμεῖς οἱ παλιότεροι οὐ γὰρ ἀξίως ἐκείνων ὧν ἐναυμαχήσαμεν διότι δὲν μας φέρεστε ἀντάξια τῶν μαχῶν που δώσαμε γηροβοσκούμεσθ' ὑφ' ὑμῶν, ἀλλὰ δεινὰ πάσχομεν, οἷτινες γέροντας ἄνδρας ἐμβαλόντες ἐς γραφὰς ἀλλὰ ἠλικιωμένους ἀνθρώπους σε δίκας μας σέρνετε ὑπὸ νεανίσκων ἔατε καταγελαῖσθαι ῥητόρων, 680 καὶ μας ἀφήνετε παίγνια μαθητευόμενων ῥητορῶν, οὐδὲν ὄντας, ἀλλὰ κωφούς καὶ παρεξηγημένους, ετοιμορροπούς, κουφούς, στυμμένους, οἷς Ποσειδῶν ἀσφάλειός ἐστιν ἡ βακτηρία: με μόνον θεοπροσάτη τὴν μαγκούρα που μας στηρίζει. τὸνθορῶντες δὲ γῆρα τῷ λίθῳ προσέσταμεν, Ψελίζουμε, ἀνημποροῦν να μιλήσουμε, πάνω στο βῆμα, οὐχ ὀρώντες οὐδὲν εἰ μὴ τῆς δίκης τὴν ἡλύγην. καὶ ἀποδικοσυνῆ δε βλέπουμε πέρα τῆς σκιάς τῆς. ὁ δὲ, νεανίας ἑαυτῷ σπουδάσας ξυνηγορεῖν, 685 Ὁ νεαρός ἀντιδικός, ἐπιζητώντας τὴν εὐνοία τῶν ὁμοίων του, ἐς τάχος παίει ξυνάπτων στρογγύλοις τοῖς ῥήμασιν: ἀγορευῶν χτυπᾶ ἐπιδεξία καὶ ὦμα. κᾗτ' ἀνεγκύσας ἐρωτᾷ σκανδάλῃθρ' ἰστάς ἐπῶν ἐκθετεῖ ἀνακρινόντας δημοσίᾳ καὶ παγιδεύει ἄνδρα Τιθωνὸν σπαράττων καὶ ταραττων καὶ κυκῶν. τὸ γέροντα καὶ τὸν καταρρακώνει ψυχολογικά. ὁ δ' ὑπὸ γῆρας μασταρῶν, κᾗτ' ὀφλῶν ἀπέρχεται, καταβεβλημένος καὶ παραμιλώντας καταδικάζεται σε προστιμὸν εἶτα λύζει καὶ δακρύει καὶ λέγει πρὸς τοὺς φίλους, 690 ἀποχωρεῖ δακρυσμένος λέγοντας στους φίλους 'οὐ μ' ἐχρῆν σορὸν πρίασθαι τοῦτ' ὀφλῶν ἀπέρχομαι.' με ὅσα εἶχα γιὰ ν' ἀγοράσω φερέτρο, τὸ προστιμὸν πληρωσά

ταῦτα πῶς εἰκότα, γέροντ' ἀπολέσαι
πολιὸν ἄνδρα περὶ κλεψύδραν,
πολλὰ δὲ ξυμπονήσαντα καὶ θερμὸν
ἀπομορξάμενον ἀνδρικόν ἰδρώτα δὲ καὶ πολύν,
ἄνδρ' ἀγαθὸν ὄντα Μαραθῶν περὶ τὴν πόλιν;

[Πῶς θὰ ἐπιτρεψομε νὰ ἐξοντωθεῖ
ἀπο τὴν κλεψύδρα ὁ ἀσπρομαλλὴς μαραθωνομάχος
που πολεμῆσε
κι ἐχύσε ἰδρώτα καὶ αἷμα
γιὰ τὴν πόλιν;]

— Ποῖος μας γηροκομεῖ τὴ σήμερον ἡμέρα,
ψησιέρα, καρβουνιέρα, μούσα δεκεμβριανή;
Πολέμησα καιρὸ σε ὅλα τὰ πεδία
καὶ με τυφλὴ μανία ξέσκιζα τὸν ἐχθρό.
Τώρα με χειρουργεῖ ἡ ἀλλήθωρη νεολαία,
μία τσογλανοπαρέα, που κάνει κριτική.

Οἱ γέροι χωριστά, οἱ νέοι ἄλλο πράγμα
ὁποῖος τοὺς θέλει ἀντάμα πληρώνει ἀκριβὰ.
Πρόστιμα μία ζωὴ στὴν κλεψύδρα καὶ στὰ ἐφετεία
εἶναι μία κοροϊδία, σκιά τοῦ δικαστή.

ἄγ' ὦ θυγατερ ὅπως τὸ κανοῦν καλὴ καλῶς
οἷσεις βλέπουσα θυμβροφάγον. ὡς μακάριος
ὅστις σ' ὀπύσει κάκποιήσεται γαλᾶς 255
σοῦ μηδὲν ἤπτους βδεῖν, ἐπειδὴν ὄρθρος ἦ.
πρόβαινε, κάν τῶχλω φυλάττεσθαι σφόδρα
μὴ τις λαθῶν σου περιτράγη τὰ χρυσία.